

Сергій Резніченко: «Працювати треба, ризикувати — теж. Економити можна, але підходити до цього грамотно»

Війна змінює структуру посівних площ. Осінній посів озимих культур 2022 року та поточний посів ярого клину дають підстави до перших обережних прогнозів щодо врожаю 2023 року, адже посівну кампанію ярих культур розпочали вже всі області. Про особливості сезону, очікування від нього, поради для агрономів говоримо з відомим експертом галузі Сергієм Резніченком, керівником з розвитку агрономії та технологій компанії Corteva Agriscience.

? Як ви оцінюєте цьогорічний сезон? Які культури будуть у фаворі, а які — аутсайдерами?

— На мій погляд, в фаворі будуть традиційні наші культури — зернові, олійні, адже попри зниження рентабельності аграрного бізнесу в умовах війни не варто вдаватися до крайнощів і кидатися вирощувати якісь нові культури, тим більше, якщо цього ніколи не робили. Я спілкувався з багатьма агровиробниками і вони вважають, що краще посадити менше, але того, на вирощуванні чого вони знаються. Ефект від цього буде кращим, ніж експериментувати з чимось новим і невідомим. Такі експерименти наразі не на часі.

На жаль, не на всіх полях можна сіяти через замінування, окупацію чи бойові дії, але там, де є можливість, безперечним лідером із ярих культур буде соняшник (навіть є тенденція до збільшення площ). «Кукурудзяні» площі будуть меншими, про це вже говорить міністерство, тож і врожай буде меншим, ніж торік. Можливо, навіть виникне дефіцит кукурудзи, тож, я думаю, восени фермери, які її посіють, матимуть змогу продати врожай за хорошою ціною.

Чимало господарів не до кінця визначилися із набором ярих культур, ще будуть рішення останнього моменту. Можливо віддадуть перевагу сої, хоча це не проста культура, яка потребує чималої майстерності і досвіду. Не кожний зможе її прибутково вирощувати.

? Отже, класичні культури домінуватимуть на наших поля і надалі. Так чи інакше, у фаворі буде соняшник. З огляду на це, на що варто насамперед звертати увагу фермерам?

— Особливістю цього сезону буде те, що внаслідок м'якої зими шкідники і носії (збудники) хвороб добре перезимували.

Безперечним лідером із ярих культур цього сезону буде соняшник (навіть є тенденція до збільшення площ)

Тож зі стовідсотковою впевненістю можна говорити, що вже незабаром варто очікувати на сплеск активності шкідливих організмів. Тому великої уваги слід приділяти захисту посівів, навантаження на захист буде високим і вимоги будуть високими. Особливо не варто забувати й про фунгіцидний захист посівів, адже умови складаються так, що більшість хвороб матимуть характер епіфітотій.

За сучасної ситуації в країні нормально, що соняшник нас виручатиме (експортна виручка тощо), але я б не забував і про кукурудзу. Сіяти, попри все, її потрібно, хоч якусь частину площ, щоб дотримуватися сівозміни. Можливо навіть вважати її страховою культурою.

На фоні всіх наших негараздів варто пам'ятати й про те, що клімат змінюється у бік посушливості. Зрозуміло, що за ранньої весни всі хочуть встигнути відсіятися. Але щоб зменшити виробничі ризики, слід обирати, по-перше, гібриди, придатні для ранньої сівби, а по-друге, вони мають бути посухостійкими, такими, що оптимально використовують вологу, бо ми не знаємо, яким за режимом зволоження буде літо.

Та, як би там не було, примхи погоди передбачити важко. Потрібно завжди дивитися по ситуації, яка може відрізнятись від господарства до господарства або регіону. По-перше, варто провести ранній висів для того, щоб захопити вологу, яка є у ґрунті. Звісно, що це ризиковано, оскільки може бути ще довгий холодний період і рослини просто не розвиватимуться. Таку картину я спостерігав неодноразово, коли сходи, приміром кукурудзи, є, але рослини стоять фіолетові й застрягли в розвитку, а пізніші посіви їх уже обігна-

ли. Мендації виробників насіння, оскільки є гібриди, які зменшують врожайність за зниження рекомендованої норми висіву. Тож, аби отримати хороший результат, бажано взяти якісний перевірений гібрид і висіяти з дещо меншою густиною, тобто не варто за таких умов висівати неперевірене насіння та сподіватися отримати високий урожай.

Горох дуже хороший попередник для більшості культур, це чудова ідея для сівозміни

Для хорошого результату бажано взяти якісний перевірений гібрид висіяти з дещо меншою густиною

Ми намагаємося своїм клієнтам усіляко допомогти та надати цінні рекомендації

? Чи допоможе диференційована сівба зменшити виробничі витрати?

— Диференційований висів — це дуже добре, але такий спосіб потребує наявності відповідної техніки. Утім, завдяки диференційованому висіву можна оптимізувати норму висіву без втрати врожайності. Також при цьому слід і диференційовано вносити добрива. Тому що якщо ми на деяких ділянках поля сіємо більше на гектар, нам також потрібно рослини забезпечити необхідними елементами живлення, що також дуже важливо.

? А що можна сказати про горох у сівозміні?

— Насправді, це чудова ідея. Я за біорізноманіття. Але, стосовно гороху, боюся, що виникнуть певні проблеми зі збутом. Хоча й тут можна знайти вихід. Власне, це дуже хороший попередник для більшості культур.

? Сьогодні (і цьому є об'єктивні причини) більшість фермерів економлять буквально на всьому: добрива, ЗЗР, насіння тощо. На чому взагалі не варто економити, де межа «здорової» економії?

— На мій погляд, не можна економити на насінні — краще засіяти менші площі не найдешевшими гібридами, але перевіреними, ніж дешевими і незрозумілими насінням, адже результати будуть непередбачуваними. Не варто економити й на захисті рослин, він має бути повноцінним і своєчасним. Можна зекономити на кількості обробок завдяки використанню робочих сумішей препаратів. При цьому слід ретельно дотримуватися інструкції препаратів і перевіряти, чи виробник дозволяє це змішувати. Тому що деякі препарати принципово не можна змішувати, тож зазвичай виробники це зазначають.

А от на добривах зекономити можна. Утім, знову ж таки, коли саме. Якщо в основне живлення ми вносимо повну дозу добрив, то немає впевненості, що навіть коли вони перебувають у ґрунті, то рослина використовує їх у потрібний період та в не-

обхідній кількості. Це стосується насамперед рухомих елементів, зокрема азоту. І тут важливо розуміти, які ми добрива вносимо в основне або передпосівне внесення, можливо варто використати стабілізатори азотного живлення (наприклад, N-Лок™ Макс), які допомагають тримати добрива в ґрунті до моменту, коли вони найбільше потрібні рослині. Приміром, фази наростання вегетативної маси, цвітіння, закладання вегетативних органів тощо. Тобто завдяки використанню стабілізаторів ми отримуємо максимальну користь від азоту, навіть вносячи менші його дози.

Хочу сказати, що у перший рік, коли в нас з'явився у продажу N-Лок™ Макс, він одразу викликав велике зацікавлення у фермерів. Навіть попри таку складну ситуацію, вітчизняні аграрії готові експериментувати, тим більше що N-Лок™ Макс — це фактично

Восени фермери, які посіють кукурудзу, матимуть змогу продати врожай за хорошою ціною

азотна допомога саме рослині, він дає змогу зберігати азот, внесений з органічними та мінеральними (гранульованими і рідкими) азотними добривами більш тривалий час у стабільній амонійній формі, яка не може зашкодити, оскільки рослина навіть за завищеної норми не здатна взяти більше азоту, ніж їй потрібно. Ще один цікавий продукт, завдяки якому можна відчутно зекономити на азотних добривах, це Блу™ N – біологічний оптимізатор ефективності живлення рослин, який містить штам бактерій *Methylobacterium symbioticum*. Бактерії *M. Symbioticum*, які містить Блу™ N, швидко заселяють рослину, перетворюючи атмосферний азот у доступну для рослин форму (амонійну).

Українські фермери вже мали можливість перекопатися в ефективності N-Лок™ Макс, популярність його зростає. Чи вистачить його всім бажаючим?

— Наших запасів вистачить, якщо попит трохи збільшиться, навіть понад те, що ми планували. Ми впевнені в своєму продукті, як і в тому, що кожен, хто його застосує, не пожалкує про це. Ми перевіряли дію продукту на українських полях, бачили результати тестувань в інших країнах, і перекопані, що він в жодному разі не підведе. До речі, наразі в Європі він дуже популярний.

А як щодо, приміром, фосфору. Як його можна зберегти? Чи є фіксатори фосфору на ринку?

— З фосфором, звісно, складніше. Якщо говорити про препарат, який мобілізує фосфор, роботи такі проводять, але на ринку таких препаратів поки що немає. Це складний для використання елемент, утім, його не так багато потрібно рослині, як того ж таки азоту. До того ж його можна вносити по листку для корекції живлення.

Яка ж посівна без насіння. Тож що новенького Corteva підготувала для українських аграріїв на цей сезон?

Особливість цього сезону – внаслідок м'якої зими шкідники і носії (збудники) хвороб добре перезимували

— Почнемо із насіння кукурудзи. Цього сезону в нас з'являються нові гібриди, які можна замовляти й сіяти вже цьогооріч. Універсальний пластичний гібрид для раннього висіву P8556 (FAO 250), який має досить високу адаптивність і «пробачає» багато огріхів технології. Адаптивний середньостиглий гібрид P9042 із FAO 310 для вирощування в будь-яких природних зонах. Він набуває широкого поширення в різних країнах і різних регіонах вирощування. Я вважаю, що гібрид знайде своїх прихильників і в Україні також. Новий AQUAmax® P9610 (середньостиглий із FAO 340), гнучкий, має дуже високу вологовіддачу та дає рекордні врожаї. Ми його тестували в Україні й отримали чудові відгуки. Для тих, хто вирощує кукурудзу на поливі ми пропонуємо гібрид P0710. Він має компактну рослину, гарне кріплення качана, можна вирощувати в монокультурі. Також маємо унікальний круп'яний гібрид – P9590 із виходом крупи 75 %. Досі такого на ринку і не було. Хоча це, можна сказати, нішевий продукт, але потреба в ньому є.

Тепер перейдемо до соняшнику, де також ми маємо чим порадувати українських аграріїв. Новий гібрид для технології Clearfield® P64LP146, який має цілих три протектори – генетичний захист від несправжньої борошнистої роси, вовчка та іржі. Протекторами ми називаємо найкращий захист, толерантність до якоїсь із проблем. Його можна вирощувати в багатьох регіонах. Для півдня є середньоранній гібрид P64LE145 для технології Експрес® із дуже високим потенціалом урожайності. Ранньостиглий P63LL156 – має захист від вовчка, дуже адаптивний для різних регіонів. Його можна вирощувати як на півночі, так і на півдні. Насіння соняшнику можна ще замовити, аби отримати врожай вже цього сезону.

Попереду в нас сезон сівки ріпаку, тож ми теж маємо що запропонувати вітчизняним фермерам. Поки аграрії лише спостерігають за озимими посівами, ще трохи і ріпак зацвіте, а там не встигнеш оглянутися, й потрібно сіяти новий. У нас є новий ріпак PT302 – дуже адаптивний, високоврожайний. Його також лише починають вирощувати в Європі, тож, можна сказати, що ми йдемо тут у ногу із європейськими аграріями. Зазвичай через довгий процес реєстрації в Україні ми виводимо на ринок гібриди, які вже деякий час сіють у ЄС, утім, тут майже одночасно. Це насіння хорошої, новітньої генетики. У нас також є гібрид PT303, який має протектор щодо склеротинії, оскільки від останньої досить важко захистити культуру, але цей гібрид має дуже високу толерантність до цієї хвороби. Навпевно, на сьогоднішній день це буде найкращий гібрид на ринку України, який дає гарний урожай на полях, засмічених склеротинією. Через насичення наших сівозмін олійними культурами ризик розвитку склеротинії високий, тому це насправді вихід для фермерів.

Хочу сказати, що яркого ріпаку в нашій країні вирощує дуже мала кількість фермерів, тому наша компанія навіть не пропонує його українським аграріям, хоча деякі непогані гібриди в нас є, але через нижчу врожайність ярого всі надають перевагу озимому, який у наших умовах досить непогано перезимовує та має чудову врожайність, яка в разі переважає ярий.

Підписасaxas as xas asx asX AS as asx

А щодо поповнення портфолію засобів захисту рослин?

— І тут ми також маємо новинки. Варто згадати про наш новий гербіцид Кордус™ Флекс для кукурудзи. Він має дуже високу селективність до культури, можна сказати, що це універсальний гербіцид, який контролює більшість злакових бур'янів (мишії, плоскуху, просо мишоподібне) і дуже добре контролює дводольні та водночас доволі безпечний для культури, що показали проведені результати як в Україні, так і за кордоном.

Також Corteva пропонує ринку препарат проти шкідників Джеронімо™. Зареєстрований на багатьох культурах, зокрема, на ріпаку, на якому саме зараз (кінець березня–початок квітня) з'являються прихованохоботники. Джеронімо™ чудово долає цю проблему, так само як і з шкідниками на зернових, завдяки комбінації двох діючих речовин (ефективний проти широкого спектра шкідників

Зі стовідсотковою впевненістю можна говорити, що вже незабаром варто очікувати на сплеск активності шкідливих організмів

— представників ряду жорсткокрилих, напівжорсткокрилих, рівнокрилих, лускокрилих, трипсів і кліщів). Ще хочу наголосити, що інсектицид має помірні ціну та норму застосування на гектар, що також дуже важливо, особливо в умовах сьогоднішнього дня. Продукт є в наявності та доступний для замовлення.

Хочу сказати й про інсектицид Радіант™ проти лускокрилих шкідників на кукурудзі й соняшнику, також його дуже люблять овоочівники, які завозили його ще до реєстрації в Україні. Інсектицид дуже м'який до культури, має маленький період розпаду. Для кукурудзи це захист від стеблових метелика, бавовняної совки, капустяної молі, до того ж діюча речовина там органічного походження. Це новий клас речовин, які походять фактично від самої природи, тобто це не синтезована речовина.

Варто частіше бувати в полі, спостерігати, аби вирішувати всі проблеми на початку, а не тоді, коли вони вже є і «процвітають»...

Сезон очікується непростий, тож сільгоспвиробники звертаються до вас постійно. З якими питаннями найбільше?

— Наразі в усіх гостро стоїть питання, як мінімізувати ризики та оптимізувати сівбу, яких помилок важливо уникнути, як правильно налаштувати сівалку, правильний термін застосування препаратів. Власне, на-

пошкоджені градом або приморозками, дізнатися про рекомендовані агрономами Corteva схеми захисту рослин та визначити за допомогою погодних модулів терміни сівки та внесення необхідних препаратів. Опція «Розрахунки» дає змогу швидко порівняти між собою прибутковість від вирощування різних гібридів. Також, щоб фермери могли отримати вчасні під час посівної кампанії поради експертів, ми розпочали новий сезон проекту «Агропоради від Corteva» на власному youtube-каналі, де у коротких відео-роліках агрономи компанії пояснюють особливості вирощування та захисту основних культур.

Наразі у нас є клієнти, яким досить проаналізувати дані в електронному помічнику, аби зробити правильний вибір, а є ті, котрим краще поспілкуватися із фахівцем. Я особисто вважаю, що краще поспілкуватися із нашими спеціалістами, які мають досить великий багаж знань, і завжди дадуть дієві поради. Втім, вибір завжди за клієнтом.

Насіння ми продаємо через торгові агенти, а ЗЗР – через дистрибуторські мережі. Наразі для нас саме ця система продажу є ефективною, і щось змінювати ми поки не збираємося. У нас працюють гарні фахівці, котрі чудово знають асортимент, переваги того чи іншого продукту.

Підсумовуючи, щоб ви побажали нашим аграріям?

— Попри всі складнощі і негаразди, не опускайте руки... Сільське господарство – це ризикований бізнес, це благородна справа, без якої людству не прожити. Тож працювати треба, ризикувати треба, економити – теж, але підходити до цього грамотно. Вирощувати ті культури, які можемо – не на часі наразі експерименти з іншими культурами і розпочинати абсолютно нове – не варто. І, звісно, частіше бувати в полі, спостерігати, аби вирішувати всі проблеми на початку, а не тоді, коли вони вже є і «процвітають»...

О. Єрмоленко

o.yermolenko@uninvest-media.com